

PLEURAL EFFUZYONLARIN TANI VE TAKİBİNDE ULTRASONOGRAFİNİN ÖNEMİ(*)

A. ÖZGÜNER(1), M. İNALHAN(2), O.ORAN(3), E.AKGÜN(4), E. TUTAR(5)

Pleural effüzyonlu vakaların tanı ve niteliğinin belirtilmesinde ultrasonografi'nin etkinliğini araştırmak amacı ile 24 (Yirmidört) hasta incelendi. Sonuçta PA ve lateral akciğer grafilerinin göstermekte yetersiz kaldığı olgularda U.S.'nin daha kesin ve ayrıntılı bir yöntem olduğu görüldü.

Anahtar Kelimeler: Pleural effüzyon, ultrasonografi

24 patients were evaluated to ascertain the effectiveness of ultrasound for clasification the diagnose and gualifications of plevral effusion cases. The results showed in cases which P.A. and lateral chest X-Ray was insufficient.

GİRİŞ

Anormal göğüs röntgeninde sahip olguların ultrasonografik değerlendirilmesi ile röntgenik opasitenin parankimal konsolidasyon veya pleural effüzyon olup olmadığı ayrılabilir. Yine pleural effüzyon olup olmadığı ayrılabilir. Yine pleural effüzyon miktarının belirlenmesi, torosentezin uygun yapılabilmesi için lokalizasyonun saptanması, immobil pleural kalınlaşmaların değerlendirilmesi ultrasonografi ile olmaktadır.

MATERYAL VE METOD

28.12.1988 ile 28.7.1990 tarihleri arasında, akciğer patolojisi ile servisimize yatırdığımız 24 olgunun tanı ve takibinde başvurduğumuz ultrasonografik incelemelerde 5 Mhz'lik konvex probu olan ultrason cihazı kullanıldı.

Hastaneye kabul edilen 24 hastadan 11'inin arka-ön ve yan akciğer radyografilerinde plevrada mayi olduğu gözlemlendi. Aynı hasta grubunun sonografilerinde de mayi olduğu doğrulandı. 10 hastanın P.A. ve LAT. grafilerinde ise plevrada mayinin varlığı şüpheliydi. Şüpheli olan olguların dördünde ultrasonografi ile mayi olduğu saptandı. Altı hastada ise mayi yoktu.

Radyografide pleural mayi imajı bulunmayan üç hastanın tamamında ultrasonografide de mayi görülmedi.

Ultrasonografik incelemelerde pleural effüzyon saptanan 15 hastanın 12'sine tanı amacıyla torosentez uygulandı. Gerek radyografi ve gerekse ultrasonografide mayi olduğu gösterilmesine rağmen, üç olgunun torosentezinde başarılı olunamadı. Pleural effüzyonların minimal olması nedeniyle, üç olguya torosentez uygulanmadı. Olgularımızın dördünde "Tbc plörezi" mevcuttu. İki kardeş, biride

amca çocuğu olup aile öyküleri, P.P.D.'leri pozitive idi. Antitüberkülo tedaviye yanıt veren hastalar halen tarafımızdan takip edilmektedir. Plevra mayii kültürlerinin birinde üreme olup, iki olguda ise gram boyamada Gr (-) basil tespit edildi. Torosentez mayilerinin hemen hepsi eksuda niteliğindedir, bol PNL içeriyordu.

U.S. ve diagnostik aspirasyonda ampiyem saptanan hastalara drenaj tüpü takıldı. Servisimizde drenaj tüpü takılan bir hastanın drenaj tüpünün çıkarılmasından hemen sonra komplikasyon olarak kabul ettiğimiz "Pnömotorax" gelişti.

TARTIŞMA

P.A Göğüs radyografileriyle pleural effüzyon olup olmadığına karar verilemeyen hastalarda öncelikle U.S. ile mayinin varlığı araştırıldı. Özellikle göğüs radyografileriyle mayi göstermekte başarısız olduğu durumlarda, ultrasonografinin effüzyonun varlığını, lokalizasyonunu belirlemede ve niteliği hakkında bir ön fikir vermede başarılı olduğu görüldü.

Sonografik muayenenin kliniksel değerini saptamak için yaptığımız retrospektif çalışmada pleural effüzyon hakkında önemli ek bilgiler edinilmiş şüpheli kliniksel tanıda yardımcı olduğu görülmüştür. Ayrıca U.S.'de effüzyon tespit edemediğimiz olgularda torosentezden sakınmamıza yardımcı olmuştur.

Laing ve Fily sonografide anekojenik görünümlü kırk iki (42) hastaya uygulanan torosentezin sekizinde başarısız olduklarını bildirmişlerdir. Biz de üç olgumuzda Göğüs röntgeni ve U.S.'de plevrada mayi olduğunu tespit etmiş olmamıza rağmen torosentezlerinde başarısız olduk. Mayi-

(1) Kartal Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk Kliniği Şefi
(2) Kartal Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk Kliniği Başasistanı
(3) Kartal Eğitim ve Araştırma Hastanesi Radyodiagnostik Lab. Şef Yard.
(4) Kartal Eğitim ve Araştırma Hastanesi Radyodiagnostik Lab. Şef. Yard.
(5) Kartal Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk Kliniği Asistanı
(*) Eskişehir 1990 Milli Pediatri Kongresinde sunulmuştur.

nin ya kaogüle, ya çok vizköz, ya da torosentezin uygun yerden yapılmamış olduğu düşünöldü.

Sonuç olarak ultrasonografinin, radyografik olarak gösterilmeyen mayinin tespiti, lokalizasyonu niteliği hakkında fikir sahibi olunması, torosentezde yüksek başarı

sağlanması, tanı ve takipte hem hasta hem de hekimin radyasyondan korunması gibi avantajlarıyla radyografiye üstünlük taşır. Artık sonografinin rehberliği altında tanı aspirasyonu ve drenajların radyologlar tarafından yapılabil-diği bir noktaya gelinmiştir.

Akciğer patolojisi bulunan 24 olgunun deđerlendirme tablosu

Plevral effüzyon	Pozitif	%	Negatif	%	Şüpheli	%
Radyografi	11	45.8	3	12.5	10	41.7
Ultrasonografi	15	62.5	9	37.5	—	—

KAYNAKLAR

- 1- Dorne, H.L.: Differentiation of Pulmonary parenchymal consolidation from Pleural disease using the sonographic fluid broncogram. Radiology 1986, 158:41-42.
- 2- Miller J.H., Reid B.S. Kemberling C.R.: Water path ultra sound of chest disease in childhood. radiology 1984, 152:401-408
- 3- Laing F.C., Filly, R.A.: Problems in the application of ultrasonography for the evaluation of pleural opacities. radiology 1978, 126: 211-214.
- 4- Hirseh S.H., Carter, S.J., Chikos, P.M.: Colocurciol Ultrasonic evaluation of radiographic opacities of the chest. PJR. 1978, 13001152-1156.
- 5- O. Moore, P.V. Mueller, P.R., Simone, J.F. al.: Sonographic Gudiance in diagnostic and Therapeutic interventions in the Pleural Space. AJR 149, July 1987.